

Memo

Raad

Aan: Gemeenteraad
Van: College van B&W
PFH: E. Dijkhuis
Datum: 23 januari 2024
Onderwerp: Gebiedsinvesteringen van minEZK in leefbaarheid aanlandregio Eemshaven
Zaaknummer: Z.HHL.081460

Geachte leden van de raad,

Inleiding

De minister van EZK stelt aan elk van de vijf aanlandregio's, waar tot 2030 kabels en leidingen aan land komen met energie van wind op zee, een bedrag van 100 miljoen euro beschikbaar als gebiedsinvestering in de stimulering van de leefbaarheid in die regio's. De eerste tranche voor de aanlandregio Eemshaven bedraagt 50 miljoen euro. Voor de besteding van dit bedrag moeten vanuit de regio (project)voorstellen in een regioplan gedaan worden, waarvan de verplichting (middels contracten met een eindbegunstigde, bijvoorbeeld een aannemer) uiterlijk op 31-3-2026 aangegaan is. De feitelijke uitvoering/realisering mag langer daarna doorlopen.

Medio mei 2024 wil de minister van EZK over het definitieve regioplan en de dan definitief vastgelegde lijst met projectvoorstellen voor de bestedingen een contract met de regio afsluiten. Voor een eerste beeld heeft de minister op 1 december 2023 een concept-regioplan samen met een voorlopige lijst met projectvoorstellen ontvangen, zodat enig zicht geboden wordt op het (on)vermogen om daadwerkelijk het budget op tijd verplicht te krijgen. Die voorlopige lijst omvat voorshands projectvoorstellen voor het ruwweg geraamde bedrag van totaal ruim 100 miljoen euro.

Het regioplan (incl. de projectenlijst) is een coproductie van de overheden die in onze regio direct betrokken zijn bij of beïnvloed worden door de gevolgen van de aanlanding tot 2030 van kabels en leidingen van wind op zee. Dat zijn (onder andere afhankelijk van de tracé keuze door het Waddengebied) de gemeente Schiermonnikoog en de provincie Fryslân, de gemeente Het Hogeland en de provincie Groningen. Het meest Noordelijke deel van de gemeente Eemsdelta (Spijk en omgeving) ondervindt (afgeleide) invloed van de ontwikkelingen in de Oostpolder, die samenhangen met de aanlanding van wind op zee (denk aan het hoogspanningsstation in de Zuidoosthoek van de Oostpolder, maar ook mogelijke andere overlast gevende installaties, zoals bijvoorbeeld van productie fabrieken van waterstof).

Doorlopen proces tot dusver

De aankondiging van het budget voor de gebiedsinvesteringen kwam tijdens het bezoek van de minister van EZK op 20 maart 2023 aan een Bestuurlijk Overleg over de voortgang

van het Programma Aanlanding Wind Op Zee (PAWOZ) op het provincie huis in Groningen. Het heeft tot kort voor de zomervakantie geduurd voordat een format werd aangeleverd door het ministerie dat door de regio's gevolgd moet worden voor het indienen van het regioplan. In "onze" regio is daarop direct contact gezocht met alle besturen van dorpsbelangen in de dorpen rondom de Eemshaven/Oostpolder. Deze dorpen, in het gebied begrensd in het programma Eemshaven+ in onze gemeente en het dorp Spijk en omgeving in buurgemeente Eemsdelta, zijn hiervoor na de zomervakantie nog een tweede keer bezocht. Vervolgens zijn alle projectvoorstellen uit deze dorpen voorgelegd aan het ingehuurd adviesbureau om deze "op geld te laten zetten". Zo is op 1 december een voorlopige lijst met projectvoorstellen opgeleverd aan het ministerie van EZK voor een eerste "lichte toets" op passendheid binnen het rijksbeleid. Het geld uit de eerste tranche komt namelijk uit het EU-fonds bij het zogenoemde 'Herstel en Veerkracht Plan' dat de rijksoverheid op verzoek van Brussel heeft opgesteld.

Op donderdag 23 november is bovenstaande in een eerste presentatie met de raad gedeeld. Daaruit kwam het verzoek naar voren dat:

1. een nog bredere consultatie om projectvoorstellen te inventariseren gaat plaatsvinden;
2. De raad gekend wil worden in de projecten waaraan het budget voor de gebiedsinvesteringen, voor zover van toepassing binnen onze gemeente, besteed gaat worden.

Hoe ziet het verdere procesverloop er uit ?

Na bovengenoemde presentatie aan de raad zijn de volgende stappen voorzien en deels reeds uitgevoerd:

1. In een memo (gaat hierbij) worden college en raad nader geïnformeerd over het procesverloop tot het sluiten van de overeenkomst met de minister van EZK medio juni dit jaar.
2. De voorlopige (totale) projectenlijst is vlak voor de kerst 2023 per mail nog gedeeld met alle besturen van alle betrokken dorpsbelangen en (daarbuiten) eventuele andere indieners van projectvoorstellen, zodat men kennis kan nemen van:
  - a. Het op de lijst staan van de door het eigen dorp ingediende projectvoorstellen;
  - b. De projectvoorstellen, die door andere dorpen zijn ingediend. Hierdoor kan de mogelijkheid geboden worden ideeën voor projectvoorstellen van elkaar over te nemen.
3. Op 11 januari heeft een plenaire terugkoppeling met de gezamenlijke besturen van alle betrokken dorpsbelangen en eventuele andere indieners plaats gevonden. Dit is de opstap om vervolgens, ieder dorp apart, samen met het ingehuurd adviesbureau te komen tot prioriteitstelling van de ingediende project voorstellen gericht op:
  - a. het kunnen halen van de deadline van 31-3-2026 voor het verplicht zijn van het betreffende geraamde projectbudget;
  - b. het blijven binnen het totaal beschikbare budget van 50 miljoen voor de 1^e tranche.

Niet in de 1^e tranche geprioriteerde project voorstellen kunnen mogelijk in de 2^e tranche (van 2027) alsnog in aanmerking komen. Dan komt opnieuw 50 miljoen euro beschikbaar.

4. Op 24 januari is een brede publieksbijeenkomst georganiseerd, waarin ieder dorp zijn eigen geprioriteerde voorstellen aan belangstellenden kon tonen, zodat voor eenieder (individueel of als organisatie, denk aan LTO) zichtbaar wordt of nog aanvullende voorstellen wenselijk zijn. Deze kunnen daarna alsnog ingediend worden. Daartoe wordt tot in de tweede helft februari de mogelijkheid geboden.
5. In de loop van maart moet de definitieve projectenlijst voor de 1^e tranche worden vastgesteld en samen met het regioplan bij minEZK worden aangeleverd. Definitief betekent in dit verband dat duidelijk is aan welke projectvoorstellen in de periode tot 31 maart 2026 verder wordt gewerkt. Dat gaat dan om verdere inhoudelijke planvoorbereidingen, bestekken maken en voorbereidingen en het doorlopen van procedures voor aanbestedingen. Onderweg naar de deadline kunnen door omstandigheden projectvoorstellen “sneuvelen” en door andere (aanvankelijk lager geprioriteerde) vervangen moeten worden. Er zal dus sprake zijn van een zekere dynamiek, die niet vooraf volledig in te perken valt. Hiervoor wordt door het ministerie ook “ruimte” geboden, omdat het belangrijkste is dat al het beschikbare geld voor de deadline in elk geval verplicht is.

Governance, besluitvorming en rol van de raad daarin

Vanaf 2^e helft maart gaat de formele vaststelling van het regioplan met de definitieve lijst met projectvoorstellen in procedure komen. Daarvoor wordt op aanwijzen van minEZK in onze regio de Waddengovernance benut. De concrete gang van zaken in de komende maanden is nog onderwerp van gesprek tussen alle betrokken overheden. Daarom wordt in dit stadium nog een voorbehoud gemaakt voor wat de definitieve procesgang betreft.

Voordat OBW en BOW hierover in de periode april-juni spreken en tenslotte de minister een besluit neemt, zal college en raad over het definitieve regioplan (incl. de definitieve lijst met projectvoorstellen voor de 1^e tranche) in maart geconsulteerd worden.

Ter voorbereiding op die consultatie zullen alle projecten die door de dorpen beoogd zijn om opgenomen te worden in de 1^e tranche intern ambtelijk getoetst worden op

1. passendheid binnen het gemeentelijke beleid;
2. het bijdragen van de voorgestelde projecten aan de doelstellingen van het programma Eemshaven+;
3. ook breder zal binnen de gemeentelijke organisatie in kaart worden gebracht of en hoe voorgestelde projecten door “werk met werk maken” kunnen samenlopen met reeds voorziene gemeentelijke projecten.

Dit interne toets-traject zal in gang gezet worden vanaf medio februari, nadat een eerste schifting op basis van dorps prioriteiten en haalbaarheid in de tijd (geen uitgebreide planologie) heeft plaatsgevonden.

Er is overigens geen sprake van formele bevoegdheid (in termen van budgetrecht) van gemeente, college en raad, en ook niet van provincie, GS en PS (niet anders dan over de eventueel eigen ingediende projectvoorstellen). Het budget voor de gebiedsinvesteringen wordt door het rijk “slechts ten behoeve van een kassiersrol” op de rekening van de provincie “geparkeerd”. De uiteindelijke afhandeling (zie hierna door een beoogd “ontzorgingsteam”) van aanvragen voor financiering van projectvoorstellen via SNN zal in de komende maanden worden ingericht. Daartoe laten de eerder genoemde overheden gezamenlijk met externe deskundige ondersteuning een subsidie reglement opstellen. Om

de werkdruk bij SNN te beperken wordt binnen dit reglement voorzien in de mogelijkheid tot clustering van meerdere projectaanvragen. Momenteel is voorzien dat dit reglement door tussenkomst van Provinciale Staten van Groningen zal worden bekrachtigd. Ook voor bovengenoemde inhoudelijke voornemens geldt "nog onder voorbehoud van mogelijk voortschrijdend inzicht in de komende weken/maanden". Er is nu nog sprake van "work in progress".

Traject na besluitvorming door de minister

Voor het begeleiden van het doen van aanvragen, voor de projectvoorbereidingen, de begeleiding van aanbestedingen, het toezicht op uitvoering van de projecten en het afleggen van financiële verantwoording over de aan de projecten toegekende middelen zal door een nog in te richten ontzorgingsteam (10-15 fte) zorg worden gedragen. Voor de financiering van de huisvesting en werkzaamheden van dit team is 10% van het totale budget, dus 5 miljoen euro in de 1^e tranche, beschikbaar. Dit team is voor juni operationeel.

Het valt tenslotte wel te verwachten dat het met het oog op bijvoorbeeld BTW-problematiek aantrekkelijk kan zijn om de gemeente uiteindelijk initiatiefnemer/indiener van bepaalde projecten te laten zijn. De beschikbare gelden daarvoor, inclusief mogelijke toekomstige beheerskosten, zijn dan dus vooral gelabeld. De feitelijke voorbereiding en begeleiding van de projecten zal door inzet van bovengenoemd ontzorgingsteam (moeten) worden georganiseerd. De gemeente zelf heeft hiervoor geen capaciteit beschikbaar.

Hoogachtend,
Het college van B&W,

H.J. Bolding
burgemeester

P.P.M. van Vilsteren
secretaris